

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
stv@eduskunta.fi

Hallituksen esitys: HE 354/2014 vp eduskunnalle laiksi sosiaalihuollon ammattihenkilöistä ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain muuttamisesta

Yleistä

Tehy ry pitää tärkeänä, että asiakkaiden palvelutarpeet määrittelevät sen millaisella osaamisella ja ammattihenkilöiden välisellä työnjaolla palvelutarpeisiin vastataan. Erityiseen tärkeää on, että sosiaali- ja terveydenhuollon rajapinnoille ei muodostu uusia esteitä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden väliselle yhteistyölle tai asiakkaan prosessia hidastavia käytänteitä. Sosiaalihuollon ammattihenkilölain ensisijaisena tarkoituksena ja lähtökohtana tulee olla asiakasturvallisuuden ja palvelujen laadun edistäminen. Tämä on myös terveydenhuollon ammattihenkilölain lähtökohtana.

Laillistaminen

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan tavoitteena on, että tulevaisuudessa laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä ja laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä voitaisiin yhdistää yhdeksi laiksi. Tällöin *Tehy ry:n* näkemyksen mukaan ammatteihin laillistamisen lähtökodit tulee olla yhteneväiset. Terveydenhuollon laillistettujen ammattien osalta nämä perusteet ovat olleet:

- Ammattiin johtaa selkeästi määritelty viranomaisen hyväksymä koulutus
- Ammattihenkilö toimii siten itsenäisesti, että potilasturvallisuus edellyttää asianomaista ammattipätevyyttä
- Ammattitoiminnan sisältämä potilasvahinkoriski on keskimääräistä suurempi
- Työskentely tapahtuu välittömässä potilaskontaktissa ja siihen sisältyy usein myös ihmiseen läheisesti psyykkisesti ja fyysisesti vaikuttavia toimenpiteitä
- Kansainvälinen käytäntö ja sopimukset

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta tämä käytäntö on mahdollistanut ammattitoiminnan asianmukaisuuden valvonnan ja joustavan toiminnan potilastyössä.

Hallituksen esityksessä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattienharjoittamisoikeuden kriteeri ovat useilta kohdilta samankaltaisia. Eroa näyttäisi perustelumuiiston perusteella olevan kansainvälisten käytäntöjen osalta.

Yksityiskohtaisissa perusteluissa kuvataan kattavasti sosiaalityöntekijän koulutus ja niiden laajuus. Myös lähihoitajan koulutus kuvataan laajuuden osalta. Sen sijaan sosionomin ja gernomin tutkintoon johtava koulutus, niiden ydinalueet ja laajuus jäävät kuvaamatta.

Tehy ry pitää hyvän, että lähihoitajan nimikkeen muuttamisesta nimikesuojatuksi myös sosiaalihuollossa.

Sosiaalityöntekijän erityiset velvollisuudet (§ 9)

Tehy ry:n näkemyksen mukaan johtamista ei tule määritellä jollekin ammattiryhmälle tai ryhmille säädettäväksi erityiseksi velvollisuudeksi. Johtaminen edellyttää ammatillisen osaamisen lisäksi todennettua

Tehy

johtamiskoulutusta ja johtamisosaamista. Hallituksen esityksen mukainen määrittely sosiaalityön ammatillisesta johtamisesta tulee hankaloittamaan Sote-uudistuksen myötä uudistuvien organisaatioiden johtamisjärjestelmien muodostumista. Tämänkaltaisella muotoilulla säädettäisiin yksinomaan yhdestä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuudesta, jolloin säädökset (Terveydenhuoltolaki ja uusi sosiaalihuollon ammattihenkilölaki) olisivat keskenään ristiriitaisia.

Tehy ry:n näkemyksen mukaan lakiesityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetty kuvaus sosiaalityön ammatillisesta johtamisesta on organisaation keskeistä johtamis- ja esimiestyötä. Kyseinen esitys ei tue sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota, vaan saattaa jopa muodostua toiminnan kehittymisen esteeksi. Johtamiseen liittyvät määräykset tulee säätää muussa yhteydessä.

Mikäli esitetyn kaltainen erityinen velvollisuus sosiaalityön ammatillisesta johtamisesta säädetään, tulee se aiheuttamaan välittömän tarpeen terveydenhuollon ammattihenkilölain uudistuksesta lääketieteen, hoitotyön, kuntoutuksen jne. ammatillisen johtamisen määrittelyä.

Oikeus toimia tilapäisesti laillistettuna ammattihenkilönä (§ 12)

Tehy ry:n näkemyksen mukaan esityksen tämä pykälä (§ 12) tulisi määritellä samalla tavalla kuin terveydenhuollon ammattihenkilölaissa. Laillistetun ammattihenkilön tehtävissä voi toimia vain ko. ammattiin opiskeleva. Lisäksi asetuksella tulisi säätää tilapäiseen toiminnan edellytyksistä yhteneväisesti terveydenhuollon ammattihenkilölain kanssa.

Tehy ry pitää erittäin kyseenalaisena sitä, että joku muukin kuin laillistettuun ammattiin opiskeleva voisi toimia tilapäisesti laillistettavassa ammatissa. Edellyttääkö tilapäisesti toimiminen määräaikaisen ammatinharjoittamisluvan hakemista Valviralta, jolloin kyseinen oikeus voidaan tarkistaa JulkiTerhikistä asiakkaan, potilaan, omaisen tai muiden toimesta ja siten varmistua toiminnan asianmukaisuudesta.

Valvonta

Tehy ry pitää hyvänä lain tavoitetta yhtenäistää sosiaali- ja terveydenhuollossa toimivien ja usein samassa organisaatiossa tai samojen asiakkaiden kanssa työskentelevien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontaa. Haluamme kuitenkin korostaa, että työnantajalla on ensisijainen valvontavelvollisuus työntekijöihinsä. Toisaalta haluamme korostaa myös oppilaitosten velvollisuutta opiskelijavalinnoissa ottaa huomioon alan vaatimukset.

Helsinki 12.2.2015

Rauno Vesivalo
Puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
Johtaja
Tehy ry

Lisätietoja:

Kirsi Markkanen

Kehittämispäällikkö;

kirsi.markkanen@tehy.fi; Puhelin: 0405337086